

מסורת הש"ס

(א) יצמות סב. נע"י אדר"נ
 פ"ב חשיב עוד אחרד. (ב) צ"ב
 יד: יצמות סב. מנחות נט;
 (ג) תאמינא יד. (ד) תפרנסו של
 הנני מחליא את העם הזה לענה
 מרה כנרדן ערוך ערך גד ע"ה
 (ה) שמות ע"ט, (ו) בס"א:
 משומד, (ז) בס"א: משומדים,
 (ח) שמות ע"ט, (ט) נ"ל
 דפריש, (י) כדליתא מכות
 י"ל. (כ) נע"י אדר"נ פ"ב ק"ו
 אחר איתא שם,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמרה תורה
וכו' יפרשו מנשומיהן:
(ב) ד"ה הא אמן וכו' א"ל
למשה ומשה אמר להן:

גליון הש"ס

במ' ואמר ר"ל יישר. אשר
כמו ישר וזה האל"ף במקום
היו"ד וכן אשרו חמוץ (ישעיה
א') כמו ישרו חמוץ:

מוסף רש"י

הוסיף משה מדעתו.
הוסיף אליו וקדשם היום
ומקדו, והוא אמר יום
נכבדם וקדשם ימים (בבמות
דכ.א). עד צפרתא דשבחא.
נעבוד פרישה נאכרע שבחא
ויפרכו חמישי ושני שלמים
ונעבדחא חמישי ושבחא והוא
שלישי ליום השלמים, היום
אלא תפיק אלו היה יום
עמו (שם). ואינו קובע
לזמן. אימתי ידבר עמו.
שפיריזו עמו אחד קודם (שם).
לאהליכם. לנשים (שם).
שבת. והוא אלף ג' גלגול
נעם. ש"מ נקמה עמו
דעת השקיה נעבדחא מורה
ויצרך כיון דנשתכח לגובה
(מכות דכ.א). ישר כחך.
אשר כחך ישר (בבמות שם)
אשר חסדו (ברכות כז.א).

רבינו חננאל

ההרבה). וכי תגיא פוט
 לשבכט דער פערסחידה,
 ופדורשה פון הארש, אבל
 שפערשה פון הארש טיילט
 אפ' פון שיהא לאהי דמי
 אפ' פון שיהא על הזכור, ודע
 פון פארבורח און שבכט דער
 פון כל שיהא לאהי כמאמא.
 ויגומאן , מרקא מבייגא
 פארשט ארש רפא שבכט דער
 מבעי' טהאמה מהו, וקא
 מוסקאפא משום דלא איפשיטא
 פורודור, דאלמא פורודור
 פארשט הוא דסמרתא, ודע
 לפתשה ארש שלש עונות
 שלשומ' טהורה, ובמהה
 לודית לא פורודור מוסקא
 מלתא משום דלא איפשיטא
 ופדינרין לחומרא. ארש זכר
 לודית לא פורודור לא
 מוסקא שבכט דער פבעי
 ופשיטא טהאמה, ובמה
 גיהא אף אינאן חביל גומי
 זכר [אף] כל פלטה לא
 אינאן שלשה טהורה.
 ודע רבן פארשט הלודש
 נתנו עשר ברות לויסאר
 'ו' אמר בשכבה
 'אמר רבא דרילוי
 בעלמא ארשא חדש שני
 ודע' מברב שני ויכין
 שבא נתנו עשר ברות,
 ודבקעא דסיון פליג, רבן
 מסיר בתרין שבא אינאן
 שנייה תהיה שניא, ושבת
 ששהה ש' וי' ארש זכר
 חבילא שבא אינאן, ודע
 בשכבה ב' רבן דסביר
 חבילא שבא ה' קבועה,
 ומפורש טהורה דהוא

וּמוֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים, וַאֲמַר יְיָ
אֵת הָעַם וְגו' וְאַעֲזֹב דְּכֻתִּיבִי
תַּפְלִטוּ שְׂכֵבֶת זֶרַע בִּשְׁעַת מַצֵּחַ
שֶׁלֶשׁ עֲנֻנוֹת שְׁלִימוֹת מִצֵּת ל
בְּתַלְתָּא הַגְּבֵלָה, כְּאַרְבַּע פְּרִי
לֶךְ ר' יוֹסִי כְּאַרְבַּעַה הוּא דְּנָא
וְאַיְנָן מִתְּחַלֵּת חֲמִישִׁי וְדִמְא
לְמַר לֵאמֹר. ת"ש שְׁלִישִׁי
תְּהִיו לִי, בְּשִׁלְשֵׁי וְגו' וְיֹשֵׁב
אַרְמֵי נְמִי יְדוּעַ הוּא. שְׁקִישְׁוֹ

אמר רבי עקיבא

כַּתְּלָא אֲמַר לְהוּ מֵאֵל הַגְּבֻלָּה. שהדברים שנאמרו לו בשני ירד לערב ואמרו לישראל בדכתיב ויצא משה ויקרא לזקני העם וגו' (א) ולמחרת השכים ועלה וישב משה את דברי העם (ב) כדאמר כל ועליומי בהשכמה היא וכו' ביזס נאמר לו הנה אנכי באת אֲלֵיךְ צֶעֶד וגו' (ג) ונאמרו בגבולות השמורו לכם עלות

[illegible]

הוסיף משה מדעתו. הקב"ה א"ל וקדשם היום ומהר, והוא תלמוד הוי נכנסו לשלש ימים (ברכות 108). עד צמרת דשבתא. לדבר פירשה נאכרע שבתא ושבטתא חמשה שנים והוא ששליש ליום השבתים, ויום א' לא חשיב שנה אלא ליל עמו (שם), ואיני קורב עמי. לי זמן, ואמרת דבר עמי שפירש יום אחד קודם (שם), לאהליכם. נמיס (שם), אשר שבתה. ולא א"ל כללן ענק, ש"מ הסמיכה עמו דעת הסמיכה בשבועות מורה

שבר את הלוואות מה' שהוא אחד מתרי"ג בן נבר לא יאכל ב וישראל מומרים על דהסכים הקב"ה שברת ואמר ר"ל יבוינו ובונום לוינו ב

והאי קרא דוהיו נכוים ליום השלישי
הא אמרינן יום אחד
ת"ש שלישי שלישי
קשיא לרבנן אמרי ל
היא שלישי למאי לכב
דברי העם אל ה' ו
דברי העם אל ה' מהיה
ומה אמר להם משה
ישראל למשה ומה ה
זו מצות הגבלה דבי
רבי אומר בתחילה
וישב משה דברים ש
ולבסוף פירש מתן ע
דברים ^א שמושכוין ל
שכרה דכתיב וישב מ
דכתיב ויגד משה דבי
ששי בשבת קשיא

שליש בשבת ורבי יוסי קאמר לה: ויש ויגד וזו מה אמר הקד"ם למאמרו ישראל למשה על כך שסולק משה להגיד למקום והלא לא נאמר מזה פרישה ששליש נאמרה לו והולך להשיב שקצלו עליה: ע שאלו יענשו הדברים הללו מביצין את לשם מן המקום ו לקמיה צני עני קמא למאי הדכא ליכא למימר שיש לאותו דברים ד היה משה מביצין צאומן דעל כרחיך ויגד משה ד' כמי

וזמשה עלה אל האלהים, ואמר ליה למימר לישראל אתם ראיתם וגו', וקאמר רבנן דההוא יומא אל אמר להו משה לישראל מידי משה חולשם דאדארוט ויטריהו, בשליש אמר להו אי מימורו רישא ומש וגו', רביעי עבד להו הניבול דקאמר הנבילה אתה עמו וגו', ואפי' דכתיב בת פרשה, בשליש היה ראיה אתה וכל תחלתה. בחמישי עבד להו פרשת שבת לא חילא אל ששה, לשפלו שכתב דרש בשעת חמ' [תורה] ויחטא [מחן]. ור' פישמן ר' אלעזר ק' עוריה חקין סבך. ר' אלחנא דאמור ר' יוחנן ויש עונות שלמות מלת לעת, ללכת לפום חמ' [שבת]. וישמעון דברות בצפרא דשבתא, דהוא ר' בחודש ר' יוסי סבך בחד בשבא דתבלא הנבילה, בארבע פרשה. וסלק ר' רישעאל ר' עקיבא דכפרסא ערילא. ומשקיען יא' יוסי דאמר קן דפרא דארבעה יא' יוסי יאבארעה דהוא דאמר ליה רחמנא קדושא ריהם ומחם, ודרש ששה יא' חזקיהו דהוא איגראו דהוא יומא דאברעה, אל הכי יא' יאבארעה חמישי ומטן ל' דהספיקה דעתו ליה המקום וקדש הקב"ה על, דהא לא שריא שנינה עז דשבת, ולרבין ק' אלמר ולא למר. ח"ש שליש שליש לחרוש שליש בשבת. אלמא ריש ירחא בחד בשבא. ופרקי' חמ' יא' יוסי ח'א. ואיבעי' לחזרי ל' בשליש יא' ויש ששה משת, והוא ים הנבילה ל' יוסי יב' בחורא, ולרבי אהו' ים שחרדעין עונתה משת שרה משקבין ור' אמני דרש דהוא. וישקבני, דקאמר ל' דש פרשוהו בחד יא' חזקיהו אומיתא דהורוקאלא והוא ענינה חמל, ואלה אים היום

צֶרֶק תְּשִׁיעִי שַׁבָּת

הַיּוֹם בַּמָּחָר. אֵין זוֹ דְּרַשָּׁה גְּמוּרָה ^א אֲלָא מִשְׁמַע דְּהוּיִם מִמֶּנָּה דְּלֵא
לֹא כִי ^ב אֵין זֶה מִדַּעְמוֹ: **וּמָה יִשְׂרָאֵל בִּוִּי.** וְהָיְתָה מֵאִי
קֶאֱמַר ^ט (דְּהוּסִיקָ) מִדַּעְמוֹ דְּלוֹרִייתָא הוּא דְּקִי נִתַּן לִידְרָה ^י וְיָלַד לָהּ
הוּא קִי גְמוּר דְּשִׁאנִי הָתֵם מִשּׁוֹם עֶשְׂרֵת הַדְּנֻת:

וקבע להם זמן. תימה לר"י
דהיא הנזמנת דמשום
שקבע להם זמן וידעו שבאותו יום
ודאי תדבר שכמה עמדה והזכרו
לפרוש אבל הוא מספק למה יפרוש^א
ו"ל דלהם נמי איכא ספקא שמה לא
פלוט והכי עבד ק"ו ומה ישראל
שקבע להן זמן וא"כ לא היו זריכים
לפרוש משום קרי דציוס אחד היה
די אפ"ה משום חשש פליטה שהיא
קלה החזקו לפרוש אני שלא קבע לי
זמן ויש חשש^ב קרי שהוא חמור לא כ"ש
שש לי לפרוש

ואתה פה עמוד עמודי. ואתה
מגן דפירש משה מדעמו
קודם ושוב הסכים הקצ"ה על ידו
שמה זה הוא צווי גמור שזה לו
לפרוש¹ ותיכר ר"ת דלס איתא דמחמת
צווי הקצ"ה פירש ולא ממדעמו היך
היה מערער אהרן ומרים דכתיב
ותדבר מרים ואהרן במשה² אלא ודאי
מתחלה פירש ממנה לגמרי משה
מדעמו³ ואח"כ דהסכים הקצ"ה על
ידו מ"מ נתרעמו עליו לפי שאילו לא
פירש מדעמו לא היה הקצ"ה מסכים
דצדק⁴ ש' שלדס הולך בזה ש' מוליך
אותו⁵ שהרי להלכה ומרים לא אמר
לפרוש אע"פ שגם עמהם היה מדבר
ומיהו קשה דמשמע במדרש שלא ידעו
זמן גדול שפירש ממנה ג' אלדד
ומידד שהיו מתנבאים שאמרה מרים
אשרי נשותיהן של אלו נשתמנו
בעליהן פרנסין על הניצור אלה
צפורה איו לסס לנשותיהם של אלו
שמיים שנתיחדה שכינה עם אחיך
פירש ממני מיד ותדבר מרים ואהרן
במשה משמע שלא ידעו קודם לכן
וכי לא ידעו הא דכתיב ואתה פה
עמוד עמדי ואור"ת דודאי ידעו אכל
היו סבורין שפירש ע"פ הדבור עד
שאמרה להם צפורה מדעמו פירש
ממנה מתחלה⁶:

[illegible]

קשיא ר' יוסי בר' יהודה
יורש עונשה דכתיב
טבבין דעתו של אדם
ר'בנן. פי' למה שפירש
רצא לעיל דבקציעא
דירחא פליגי:

כאשר

של אדם כאגדה ואיכא דאמרי בתחילה פירש מתן
הדברים שמשויבין דעתו של אדם ולבסוף פירש עונשה
שם שקשין לאדם⁷ כגידון תא שמע ששי ששי בחודש
בנן הא נמי רבי יוסי היא ששי למאי רבא אמר
לחגייתן

בין יושב מטה דנעשה (ונשמע) לייגד משה שאמר להן לישראל ומה ינתים אלא הנה אנכי בא וגו' : זו מלות הגבלה. שאע"פ שכמוהו אחר א.ה. של תורה: משכנין. כמו וילך שובב (ישעיה ו) שמוענין מלקבל על פי כן קיבלו עליהן: כגידין. יקח מר: ששי ששי צהרש כו'. ומאם שלישי דברייתא לעיל איכא למימר דאיידי דזה דהא כל ג' ימים רי"ס שקבלו בג' : קשיא לרבנן. דמשמע דבחד שבחא איקבע ירחא: לחנייתן

אֶת־הַפְּרִישָׁה עָרַעְרוּ דַּע"י אוֹתָהּ פְּרִישָׁה הַסִּכִּים הַקֶּבֶה"ע עַל יְדוֹ. מוֹס' הַרְלֵשׁ"י. יד. וְאֵת כִּיּוֹן דָּק"ל. מוֹס' הַרְלֵשׁ"ש. יט. [וְ]אִכְלֵת קִדְשִׁים שֶׁאֵינִי. מוֹס' הַרְלֵשׁ"ט. יט. וְאוֹרֵי קִיּוּמָהּ וְיִחְסְפּוּ, אֲלֵא הָאֵל עַל כְּבוֹדוֹ שֶׁל מָקוֹם וְכַעַן הָבָא לִיטְמָא פּוֹתִיחִין לוֹ (לְקַמְּן קד.). יטפ'

[illegible]

פז.

1 ואתם תהיו לי ממלכת
כהנים וגוי קדוש אלה
הדברים אשר תדבר אל
בני ישראל:
2 ויאמרו יי אל משה לך
אל העם וקדשתם היום
ומחר וכבסו שמלתם:

שמות יט י
3 וַיֹּאמֶר אֶל הָעָם הַזֶּה
נִבְנִים לְשִׁלְשֶׁת יָמִים אֶל
תִּגְשׁוּ אֶל אֱשֶׁה:

שמות יט ט
4 לך אִמְרָה לָהֶם שׁוּבוּ לָכֶם
לְאַהֲלֵיכֶם: דְּבָרִים הַזֶּה
5 וְאַתָּה פֹה עֹמֵד
עֹמֵד וְאַדְבָּרָה אֵלֶיךָ
אֵת כָּל הַמִּצְוָה וְהַחֲקִים
הַמְשֻׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּלְמֹד
וַעֲשֵׂה בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי
נֹתֵן לָהֶם לְרִשְׁתָּהּ:

דברים ה כח
6 פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ
וּמִרְאָה וְלֹא בְחִידָת וּתְקִמָּת
יְיָ יֵשֵׁב וּמִדּוּעַ לֹא יִרְאֶתֶם
לְדַבֵּר בְּעַבְדֵי בְמֹשֶׁה;
במדבר יב ח
7 וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקְתִּי וְהִפָּסַח כָּל
בֶּן נָבֵר לֹא יֵאכַל בּוֹ;

שמות יב מג
8 וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה פֶּסַח
לֶךְ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים
בְּרֹאשֵׁינִים וּכְתַבְתִּי עַל
הַלַּחַת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
הָיוּ עַל הַלַּחַת הַרְאשִׁים

אֲשֶׁר שָׁרָתָ: שְׁמוֹת לֵא
9 וְהָיוּ בְנֵיהֶם לְיוֹם הַשְּׁלִישִׁי
כִּי בָיוֹם הַשְּׁלִישִׁי יָרַד יי
לְעִינֵי כָל הָעָם עַל הָרִי
סִינָי: שְׁמוֹת יֵא יי
10 וַיַּעַן כָּל הָעָם וַיֹּדְחוּ
וַיֹּאמְרוּ לֵב אִשֶּׁר דָּבַר יי
בַּעֲשֵׂה יִשָּׁב מֹשֶׁה אֶת דְּבָרֵי
הָעָם יי: שְׁמוֹת י ח
11 וַיֹּאמֶר יי אֶל מֹשֶׁה הֲנֵנִי
אֹכֵיב אֶת אֲפִיקֶיךָ בְּמַעַתְּ
בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם דְּבָרֵי
עֶרְךָ וּגַם כִּי: יֹאמְרוּ לְעֵלֶיךָ
אֶת מֹשֶׁה אֶת דְּבָרֵי הָעָם
יֹא: שְׁמוֹת יי

מוסף תוספות

א. דינן לבית הדין השלישי
כנוסם
פשיה דקרא ליום הציווי
קאמר, זאם רצה הכהן
ליו חומר לו היום נכנסים
ליום הרביעי שלדקמן,
אלא הוא רדיע
זמר. זמן. ואי שמוס
רכיבי היום ומחל לא
משע אפסם שהרי
אפילו בחצ' היום שייך
למזמרי היום ומחל. ו
הי'. אחריו הם שהוא
עומד בו שמעדי מי היי
א. כיון ממשד דרש. מי
הי'. א. כיון דק' גמור
היה דרש א"י.
היה. א. זמן משל
עשה מרות שהורה
נדרשת מן הוא. מוס
היה. א. דינן קא
אמר לבטל מוס' ימות
א. דינא"י. רבסל
מפריה ופיה.
מפריה. שפא מית
עמל הדינן בעת שהיה
במל מוס' היה. א. י
הדינן הוה נאמר למשה
מיד לאחר מן תורה
שכתורו יסאלו פשר
ואינו למשה שפירש מן
האשה דעל עמל מכן.
מעייל. שהי עמל
תורה פירש קודם מן
תורה וכשהי לו לחזור
עמל לא יסאלו וזהו
הק"ה יאמר לו אחר
עמר עמרי מוס' היה.
הי'. א. ארות תהיה
הי'. א. ושהה לו אחר
בפי עצמו או שנתן לה
בפי עצמו אחר הק"ה
על ידי מוס' היה.
הי'. א. ושהה לו אחר
מוס' ימות א. וטעמא

וירש א"כ לאו מדעתו עשה,
עשה כעין ק"ו קצת לחוש
ל...
תהיו לי ממלכת כהנים וגר',
שמעו דברות. ופריקנן אמר
והכי קאמר יום ומחר שלו
מים לית מוכח, ולא קשי שלו
כיון דבשני אמר להו ואתם
היה עגלי שומרון. ומן לשון
א' ביה הכי. רבה אמר ששי